

Сыннута
2 харчы

CСТА фотохрониката.

Көрө, сындык хоско үнүп
истуоду тула суурбөттөн тахса
пийн олоруан кэбипер. Сорөх-
тор соуннарына көпсөтөри
бөкнөттөрүн арыаалар, сорөх-
тор уонсай татарэстэрин тирэ
утран насипт занятии тематы-
тар игорбүт былааннарын кө-
рөлөр. Бу Субуруускай ааты-
нан совхоз киинигар коммуни-
стическай майгы-сигили төрүт-
тарин үөсөтөр комсомольскай
курухуок истээччилэрэ уочары-
таах занятиеларыгар мүйүнү-
лар.

Күһүу курухуок үлэтин саа-
даннаытыгар 29 истээччи баара,
онтон 6 комсомолец Советскай
Армияга сулуусалымы барыт.
Ааспыт мыйдарга СССР XXIV
сьезигар таб. Л. Н. Брежнев,
ССРС Верховнай Советын III
сессиятыгар таб. Н. А. Косы-
гин дахылааттарын үөрөппит-
тэр. Бу темаларга үчүгэй бө-
дөмнөөх комсомолецтар агита-
циялаахынан үлэбэ активнайдык
кыттыбыттар, кэбиллээхкэ эр-
тотуттар бөсөналары игорбүт-
тар. Курухуогу ооптаах про-
пагандист Н. М. Кладкин сала-
бар.

Занятие сабаланытыгар ис-
тээччилэр ааспыт нэдиэлэ со-
нууннарына, дөйду, республика,
прөйгөн олохторуттан уонис
наука уонна техника ситиһил-
лэриттэн көрөдөбүлээхтик
көпсөтүлэр. Онтон занятии су-
рун тематыгар киирэлэр.
Пропандист «Советскай киһи
дьодо уонна олорун тускула»
диэн темага хас да бөһпүрүөбү
быһаарсарга туруорар. Ол кур-
дук, советскай эдэр киһи оло-
хун ис хоһооно тугунаа көстө-
рүө? Дьол диэн тугуй уонис

Комсомольскай үөрэх оскуолаларыгар ЗАНЯТИЕНЫ ИСТЭ ОЛОРОН

дьолу ситиһэргэ эи санаабыр
туту игоруохха сөбүөй? «Дьол
— бу охсуу» диэн Кара
Маркс тылланы хайдах өйдүү-
гүнүй?, дьолу мецаннимы өй-
дөһүн ис дьинэ тугуй? Маны
таһынан пропагандаст дьол ту-
һууан бөһпүрүөстэри общес-
твеннай олоххо сибээстээн ту-
руорар.

Курухуок истээччилэрэ ту-
руоруллубут бөһпүрүөстэри
үчүгэй бөдөмнөөх кэбиптэр, ба-
ры көпсөптөөхтөр. Киинлэр
литературага ыйылыбыт К.
Маркс, М. И. Калинин, А. С.
Макаренко үлэлэриттэн, Л. Н.
Брежнев СССР XXIV сьезигар
игорбүт отчүтүнэй дахылаа-
тыттан ылан, олору кытта са-
баастээн көпсөтүлэр. Истээч-
чилэр көпсөтүлэрин бу кур-
дук сабалымылар:

— Биһиги саамый үтүө, көрө
көхтө олорор дьомуот. Ол иһин
дьоллоохпут, телору дьоллоох-
пут. Киһи аймах саас-үйө ту-
лары баарбыт бадарымылар,
сыдык ыралара биһиги совет-
скай дөйдүбүтүгар олоххо
кирдэ. Киһи сиргэ уонна көс-
моска бары көрөни үлөнөн айар.
Олобу таптааччылар, бары кө-
рөни айааччылар, героизм өгө-
рөчүлэр бэйэлэрин дьоллорун
үлөнөн ситиһэллэр. Советскай
дөһнөөр улууканнаах айар, ту-
тар үлэлэриһэн биһиги дөйду-
бут коммунизмга түргөн таҕа-
минан хардылаан иһэр. Дөйду
экономикага уонна културата
дохсуунук сайыныа, олох-дьа-

һах туоуста, дөһнөрүөт өйө-
санаата үрдөтэ. Дьэ ол иһин
биһиги дьоллоохпут.

Көпсөтүн салгыы барар. Биз
кымы туран М. И. Калинин үлэ-
тигэр сибээстээн этэр: — иһи
дьоллоох буолуор итэ, өскөтө
киһи барыта ис сүрөттөн,
дууһатыттан олорун, үлэтин ту-
һууан түмүтүлөөх эбитэ буол-
лар. Онуоха иккис кымы туран
этэр: — мин көргөнүнөн, өрө-
лөн олорор буоллахына телору
дьоллоохпун диэн этэ. Үчүс
кымы этэр: — ити итэбэс, кыһа-
ката суох, дөһөйдик олорорго
барыны сатыырым уонна билэ-
рим буоллар телору дьоллоору-
нан ааһыныа этэ. Төрдүс
кымы: ким барыта олорор
дьоллоох буолуохтаах. Мин врач
булар санаабын ситиһэри
эбитэ буоллар дьоллоохпун диэн
этэ. Киһини кытта көхкөдөбө
олорор. кымы: бухгалтер киһи
сирэр идэтэ буолбатах, эи бу
идэни баһылаан обществога ту-
һууа аралар буоллахына, иһи
экиэ дьоллоохпун дөһөһкөн
сеп, — диэр. Ити курдук биһиги
дөйду тура-тура бу бөһпүрүөска
бэйэлэрин санааларын атан ис-
тилэр.

Аһы ойореско олорор уол
оюн туар: — Мин санаабыр
үлэттэн ордук дьол суох. Үчү-
гөйдик, чинчийдик үлэбэ,
коммунизм киһитин сирэи-май-

гытын кодексин телору тутуһан
олорор буол да, мин маны дьол-
лун дөһөбүн. Аһы иһин уол
этэр: Дьол аһардас того аһыры-
та, сылаастык олорууга буолба-
та, дьол тапталга, табаарыста-
һыга эмвэ баар. Дьоллоох бу-
лууга, үлэбэ, олоххо дуулуур
наада. Дьон олорун уйгута-бы-
һага, бары көрө үлөнөн өйө-
һуллар. Ол аһа дьолу үлөнөн
булулар. Ким дөһөрдөөх, ким
дуулуурдаах, ким үлэбэа ол
дьоллоох.

Бөһпүрүөбү ырытын диспуж-
ка маарынныыр көхтөөх көпсө-
тин буолан таһаста. Пропаган-
дист «Советскай киһи дьолу
уонна олорун тускула» диэн
темага истээччилэри астыннараа
үчүгэй түмүгү игорор. Киһи
марксизм-ленинизм классикта-
рын үлэлэриттэр, теоретическай
балаһыанналарыгар олорууан,
биһиги олору кытта сибээс-
тээн, киһини быһааран көл-
сир. Социалистическай олох
иһин охсуһуга үүнөн тахсыбыт
үлэ, сирин ветераннарын, ге-
ройдарын хорсун быһыыларын,
киһилэр олохторун тускула
тустарынан холобурдары аһал-
тыыр. 1971 жыл кулун тутар
30 күнүтэр «Комсомольскай
прайда» хаһмакка Киевскай
уобалас Шөрс аатынан колхоз
фрактериһа Павел Пустовит
«Дьол туһунаа» диэн ыстаты-

һатын ис хоһоонун билиһиниэ-
рэр.

Занятиени истэ олорон куру-
хуок истээччилэрэ билиһинэ дьү-
луһуулар, үлэбэ көхтөрө улаа-
тан иһэри сааһан калэбин. Ол
курдук, комсомола Настя Б.
рисова өнүс кылааһы бүтөрөн
баран совхозка иккис сылын
үлэлиир. Райсовет депутата. Ыа-
һыл 45 бөрөскүнү тутан
суукакатааһы орто эбилиһилэрин
ортотунан 400 граммга тирэдэ-
гэ эбөһөтөлөстөбө ылаһан өрө-
һуөн ыччаттарыгар ытырыа та-
һарбыста.

В. И. Ленин төрөбүтэ 134
сылын бөһкөтээн. Үлэбэ кил-
бизин иһин медалынан наҕа-
раалалаһыт эдэр ыһыһыкыт
Маша Парфенова үчүс сылын
ситиһилээхтик үлэлиир. Ил-
ныһыкыт Люба Карпузова, про-
изводственниктар Юша Попов,
Маргарита Иванова, Марина
Козлова уонна да атыттар үтүө
сөбөһөстөөхтүк үлэлиһэлэр. Би-
һиги киһилэртэн 5 өбө үрдүк
үөрэххэ барарга бөдөһөнөллэр.

Пропандисты кытта сөбө-
гөстөөх, занятиелар биһиги
габаран иһэлэр. Ол эрээри,
Махалды ферматыгар үлэбэч-
чилэр үтүстүк көтүтөр эбиг-
тэр. Занятиеларга көрдөрөн үө-
рэтэр посомелар уонна литера-
тураар суохтара ыарыхаттары
үөскэтэр.

Итинан программалаах мати-
рылааһы телору баран, үөрэх
дыһыны ситиһилээхтик тү-
мүктүүрө соруктааһаллар.

Н. СОЛОВЬЕВ.

Көрдөрөн агитацияны тупсарыахха

СССР райкомун бөрөга көр-
дөрөн агитация республикатаа-
һы үчүс көрүү-конкурсугар ба-
дэһиһиһиһэн сибээстээн, көр-
дөрөн агитацияны тарийини туру-
гун туһууан Карл Маркс ааты-
нан колхозтааһы партийнай та-
рилат секретара Барашков Д. Ф.
отчуотун иһиттэ.

Көрдөрөн агитацияны тупса-
ры тарийини туһууан партбөро-
го уонна партийнай уонсай
муһаахха дьүүлэһэн, барыта
икки тыһыһыта солкуобай суу-
малаах паннолары, плакаттары
игорбүттар. Ол эрээри произ-
водственнай учаастактарга, фер-
маларга көрдөрөн агитацияны
тарийин мөлтөх туруктаах.

Толосон, Лэбийэ, Лампаарыны,
курдук элбэх киһи олорорго
үлэлиир сүрүн производствен-
най киһиннэртэ көрдөрөн агита-
ция үчүгөйдик тариллэбэтэ.
Колхоз киһиннэр уонна кулууп-
тарга, кыһал муһукутарга
оһоһуллубут плакаттар, көрдө-
рүү дуоскалара биһигиэтигэр
саһардылаан испэттэр.

Социалистическай куотала-
һыны тарийин, бастыһнар сити-
һилэрин пропагандалааһын
утумнаахтык тариллэбэт. Но-
руоттар дөһөрдөһууларын тема-
та уонна нэтилетка сорудах-
тарын телорууга туһаайан
ССРС уонна Саха АССР тарх-
лыбиттара 50 сыллара туолар
билейдарын көрө ыһыһыла-
һыбыт эбөһөтөлөстөбөлөр көр-
дөрөн агитациянан оһоһуллан
уудуһааларга, общественнай
мэстэһэргэ ыйачыатах.
Нэһиэһкэ баар төрөһтэ-

Петр Алексеев, Байкалов, Су-
буруускай ааттарынан совхоз-
тар үчүс сылын ыһыһылар
коопалистическай куоталаһы-
ларын 1971 сыллааһы түмүгүн
Табаара тийһэн таһаардылар.

Социалистическай куотала-
һыны усулуобуйатыгар киирбит
21 көрүнгэ Байкалов аатынан
совхоз 201 баалы ылан баста-
таа, иккис миэстэни 198,6
бааллаах П. Алексеев аатынан
совхоз, үсүһү 194,4 баалы ы-
быт Субуруускай аатынан сов-
хоз ыһыһылар.

Субуруускай аатынан совхоз
үчүс миэстэбэ хаалымытын сү-
рүн биричиһинэтиһэн, бастаһы-
нан, сүөһү нэтиһитигэр ыһарай
деловой тахсыта намыһара
буолаа, жанды биһиги алек-
сеевтартан 2,7, байкаловтартан
2,2 баалынан хаалыбыт. Ыһа-
рай деловой тахсыты ааспыт

сыллаахха П. Алексеев ааты-
нан совхозка 91,3, Байкаловка
86,6 бырыһыанга тирэдилли-
бит. Оттон Субуруускай ааты-
нан совхозка баара эрэ 67,9
бырыһыанга тийбит. Ити
тохсуһуу саһатыгар баар
ыһах, тигэһа кытарааһына-
рыттан уонна төрөбүт ыһарай
көһнүүнэн эдүүтүттөн таһаста.
Ааспыт сылга биһиэхэ 336
ыһах кытарааһыта уонна 222
ыһарай көһнүүнөн эдүтэ, ол
ыһарай деловой тахсытыгар
эрэ буолбакка сыл бүтүүтүгэр
ыһах сүөһү аһсаһыгар да,
сыллааһы эт оһоһууттар да
охсууну игордо.

Иккитиниһи, ыһах сүөһү 100
усулуобунай төбөтүгэр оһоһул-
лар үүт, эт паловой бөдүдүүк
суһатыгар эмиһ биллэрдик
хаалыбыт. Маннааһа иһтэн ту-

лар сүөһүттэн сыл устаты төһө
элбэх үтү уонна эти игорон
ыһыга куоталаһабыт. Бу көр-
дөрүүлэргэ биһиги Байкалов
совхозтан биһир фуражнай
ыһахтан үтү маһыһыга 478
кг-нан, госуодарствога туттарар
сүөһүбүт орто ыһаһыһы биһир
төбөтүгэр 27 кг-нан намыһах
көрдөрүлөөхпүт. Ити түмүгэр
Субуруускай совхоз 100 усу-
луобунай төбөтүгэр 41,4 тһ
солкуобейлаах үтү, эти игор-
бут буолланына, байкаловтар
51,8 тһ. солк. бөдөдүүкүһа-
ны игорбүттар.

Үсүһүнөп, экономическай көр-
дөрүүлэргэ кыһайтарыбыт
буолаа. Үтү, ыччат сүөһү тыһы-
һаһаа эбилиһитин, сылгы этин игоруу себестө-
һастара былаантан ыһааһын-
нарыгар байкаловтартан 5,0,

алексеевскайдартан 0,8 баала-
һан хаалыбыт. Байкалов ааты-
нан совхоз таһаарыт ороскуота
үтүккэ 2,99 солк., эһкэ 13,11
солк., сылгы этин оһоһууттар
3,11 солк. чапэкистик оһоһул-
лубут.

Сүрүннэп ити үс көрүһнө
лааһыбыт биһигиһи үчүс
миэстэбэ төптө.

Ити күн делегация чиллэн-
нөрө ааспыт сылга туһаах ха-
һаайыстыба итөрөһигэр-быһаа-
һыгар, хаалымыларга төхтөтө-
лөөн киһини көпсөтүлэр уон-
на хаһаайыстыба бары көрдө-
рүүлэрин хаһар производствө
25 көрүһнэригэр салгыи со-
циалистическай куоталаһыны
усулуобуйатын ыһыһылар.

И. ДЬАЧКОВСКАЯ,
Субуруускай совхоз
экономиста.

БАСТЫН ОПЫТЫ—БАРЫ ХАҢААЙЫСТЫБАЛАРГА

КОМП АССР. Ыраах үһүк солонньоһо, Ыл-
эрткө, тһа хаһаайыстыбатын билиһилэрин
университетэ аһыһыта. Оноо совхозтар,
директордара, агрономнара, экономистара,
көһөһтар пребсөдөһэллэрэ, хонду уонна сүөһү
кыһыттын бириэһдөһнөрдөрө үөрэнэллэр. Уни-
верситет ректорунан Сыктывдинскай оройуон
тһа хаһаайыстыбатыгар улусэлексиетин
инчальниһа Н. Ф. Шумилов үлэлиир. ССРС ИА
Комитетэһи финансийн биологилар институтун

рекабдара, тһа хаһаайыстыбатын госуодар-
стемнай оһыһнай станициятын специалиһтаро,
сортары бэрэбэрдиһэллэрэ университет и-
тээччилэригэр лекциялары аһаһалар. Киһилэр
скаһа оройуоннаһыт саһа сортарына, урбүр-
дүүһү кыһыттын туһууан көпсөһилэр.

СНИМOKKA: Н. Ф. Шумилов сүөһүһү к-
дүүтэһэллэтин аһыттык туһууан лекция саһар.

С. ГИВСКАЯ фотота. ССТА фотохроникаһи

ТОҕО КЫАЙТАРДЫБЫТ

ар сүөһүттэн сыл устаты төһө
элбэх үтү уонна эти игорон
ыһыга куоталаһабыт. Бу көр-
дөрүүлэргэ биһиги Байкалов
совхозтан биһир фуражнай
ыһахтан үтү маһыһыга 478
кг-нан, госуодарствога туттарар
сүөһүбүт орто ыһаһыһы биһир
төбөтүгэр 27 кг-нан намыһах
көрдөрүлөөхпүт. Ити түмүгэр
Субуруускай совхоз 100 усу-
луобунай төбөтүгэр 41,4 тһ
солкуобейлаах үтү, эти игор-
бут буолланына, байкаловтар
51,8 тһ. солк. бөдөдүүкүһа-
ны игорбүттар.

экономиста.